ІНФОРМАТОР
ДЛЯ ЧАСТИН
У.У.П.Ю

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЕМІҐРАНТІВ
КОМАНДА СУПЕ
Видає Субреферат УППЮ на правах рукопису.
Адреса: Субреферат УУПЮ - Міттенвальд /Карвендель/ Єґеркасерне V/55.
Ціна числа: 1 н.м.

Ч.6/1 15.II.1947 Рік II.

ДО СКАВТМАСТРІВ,ПЛАСТУНІВ СЕНІОРІВ ТА СТ.ПЛАСТУНІВ!

Субреферат УУПЮ намітив собі:
а/ Перевести позаочний курс впорядників юнацьких гуртків;
б/ Доповнити пластові матеріяли до І.та ІІ.пл.проби.
Для переведення цього пляну потрібно співпраці всіх тих,які можуть послужити:
а/ пластовими матеріялами :
1.Опрацьовані точки до І.і ІІ.пл.проби.
2.Програми та зміст пластових сходин.
3.Цікаве із життя юнацьких частин.
б/ Порадами та заввагами,
в/ Домаганнями.

Інформатор для частин УУПЮ виходитиме двічі у місяць та є призначений для проводу в юнацьких частинах - /звязкових,опікунів,впорядників,інструкторів,курінних команд та гурткових проводів, частинно можуть користуватись ним пластуни-учасники/.

Інформатор - це не часопис для юнацтва,а інструкторсько-вишкільний та методичний дорадник для тих,які провадять пластову працю по гуртках та куріньах.

ПЛАСТОВІ ОСЕРЕДКИ.

Всі пластові частини одної або більше сусідніх місцевостей творять з'єднання під назвою Пластовий Кіш.Там,де це є неможливим,маємо Ініціятивні Пластові Гуртки.Провід Пластового Коша творить Кошову Раду та вибрану нею Пластову Кошову Команду.
До Коша або І.П.Г. належать такі справи:
1/ Основування нових пластових частин та забезпечення їх провідниками,
2/ Наради - відправи для зв'язкових та вишкіл впорядників,
3/ Бути представником і посередником між вищими пластовими одиницями та даними частинами Коша,якщо йде про передавання наказів і т.п. згори вділ і навпаки,
4/ Координувати співпрацю поміж пл.частинами своєї місцевости головно в ділянці спільних виступів назовні,
5/ Інформування батьків,і громадських установ про виховну працю у пл.частинах шляхом доповідей,конференцій і т.п.

І. Основування нових пластових частин може наступити по підготовці та наміченні для них відповідних провідників/зв'язкових,опікунів,впорядників/.

2. Для правильної та корисної праці в пл.частинах є конечна співпраця Коша із зв'язковими/переводження нарад-відправ та обговорювання всіх справ звязаних із виховною працею,підготовка,вишкіл та систематичні відправи впорядників,подача матеріялів та обговорення програми і змісту пластових занять.

3. Бути посередником та представником значить так заступати напрямні,потреби та вимоги Пластового Уладу,як про це говорять ідейні основи Пласту,пластова традиція та всі доручення пластового проводу. Йде не лише про передачу,але про виповнення всіх тих вимог,завваг і т.п.що відносяться до порушених справ.

4. Не мішатись до внутрішніх справ даної пластової частини, тільки наладнати відповідно співпрацю пластових частин,створюючи т.зв."пластове середовище",дбаючи про пластові домівки,пл.літературу,правне відношення і т.п.

5. Гідно репрезентувати Пласт,нав'язуючи відповідні зв'язки із громадянством.

Для добра юнацьких частин треба звернути велику увагу на Пластовий Осередок.

МІЖКУРІННІ ЗМАГАННЯ.

В Інформаторі ч.5 подано правильник міжкурінних змагань.Пластові частини подбають про наладнання та ведення так пластової праці,щоби вона відповідала вимогам Правильника Міжкурінних Змагань.

ДРУГА ПЛАСТОВА ПРОБА.

Пластун-учасник здобуває пластове знання,відбуває пластові заняття, та живе по пластовому,одним словом входить в життя,як пластун.Дальшим етапом пластового виховання є тепер підготовка до другої пластової проби на ступінь "Пластуна-розвідчика",яка відрізняється від підготовки до першої пластової проби на ступінь "пластуна-учасника" головно тим,що пластун-учасник є вже обізнаний із пластовою працею,обов'язками,правами,а передовсім із пластовим законом.Він вже знає в чому лежить суть пластової праці.Самовиховання враз із пластовою самодіяльністю є основою його діяння.Він вміє працювати й в гуртку та поза гуртком,збірно та індивідуально,при помочі других та самостійно.Він вміє організувати,переводити та плянувати.Він заслуговує на довіря.

Умови - услів'я,складання другої пластової проби:

1/ 6-місячна,бездоганна служба в Пласті його як пластуна-учасника,

2/ Закінчення 14.року життя.

1. Служба в Пласті це активна участь в гуртковій та курінній праці, яка відповідає вимогам праці для пластунів-учасників.Гуртки,або куріні, котрі не мають побудованої і непереводять правильно пластової праці, або переходять час реорганізації тощо,не можуть вчислятися до служби в Пласті,як виповнення вимог до другої пластової проби.Фундаментальною вимогою є приналежність до пластового гуртка та праця в ньому.Під "бездоганною службою"слід розуміти пластову поведінку,згідну із пластовим законом,працю,яку вимагається від пластуна-учасника,добре ведення пластового діловодства,запорука,що пластун-учасник буде по пластовому поступати та працювати на ступні пластуна-розвідчика.Пластова проба,- це не лише вивчення на пам'ять вимаганого матеріялу.Це перш за все діяльність впродовж певного протягу часу для опанування,засвоєння та скріплення пластових знань / не для самого іспиту/ і для такого діяння,що виробляло б пластовий світогляд та характер.Тому точки вимагані до пластових проб є так дібрані,що вимагають довшого протягу часу,бо важливість не у самому знанні ,а у пластовому вихованні.

ст.пл.М.Л.

ПРОГРАМА ПЛАСТОВИХ СХОДИН ДЛЯ ПЛАСТУНІВ-УЧАСНИКІВ.

Одну із важливих ролів у пластовому житті відіграють сходини гуртка. На них сходяться пластуни, щоб у спільній виміні думок засвоїти собі пластове дзнання, та разом в спільноті, прямувати до своїх пластових ідеалів. Тому то впорядник мусить на сходини звернути велику увагу.

Зле проваджені сходини, приміром не підготовані, млялві, або викладені сухо, по-шкільному, відбирають від пластунів той розгін, ту молоду енергію, з якою вони хочуть працювати в Пласті. Часто такі неправильні сходини відстрашують їх від дальшої праці, пластуни стають пасивними й тоді стаємо перед проблемою, що гурток не проявляє праці, або стратив пластового духа.

Обов'язком впорядника чи гурткового є власне запобігти цьому через плянове та вміле підготування сходин. До цього належить в першу чергу: а/ приготування пляну сходин б/ обчислення часу, що припадає на поодинокі точки пляну, на те, щоб сходини не були задовгі, або заскоро не скінчилися, а вкінці в/ уложення самого матеріялу так, щоб при найменшій напрузі засвоїти якнайбільше пластового знання. Виказалось найкращим методом вміщування відпружних точок поміж тяжкі, в яких ум пластуна мусить бути напружений.

Якщо гімназійний курінь, на сходинах треба опрацьовувати менше історії та географії, отже шкільних предметів, з якими пластуни стрічаються часто в школі, а звертати більшу увагу на саме пластування. З історичних тем вибирати такі моменти, які в'язалися б з пластовим життям, а не подавати історичних матеріялів сухо і трафаретно. Багато руху, ігор, пісень роблять сходини живими та відтягають пластунів від сталих їх занять-науки. По таких методичних заввагах хочу подати приклад пластових сходин в гуртку пластунів-учасників у віці 15-16 років.

Першим кроком до правильних сходин є виготовлення доброї програми, наприклад:

1. Відкриття сходин/5 хвилин/,
2. Відчитання протоколу з попередніх сходин/5 хв./,
3. Іван Богун/15 хвилин/,
4. Пісня: "Дума про Морозенка" /10 хвилин/,
5. Приготування пластового гуртка до мандрівки: виряд/15 хвилин/,
6. Вправа у в'язанні пластових вузлів/15 хв./,
7. Основи картознавства/доповнення першої проби-15хв/,
8. Всячина /15 хв./,
9. Закриття сходин /5 хв./.

З таким пляном, уложеним і обчисленим в часі, приступаємо до опрацювання поодиноких точок. Звичайно перенимають їх на себе пластуни з даного гуртка, та все таки вказано, щоби впорядник чи гуртковий на кожних сходинах мав опрацьовану одну точку. Точно в означеній годині починаються сходини. Дижурний або гуртковий наказує збірку, здає звіт впорядникові, а цей відкриває сходини пластовим поздоровом. Перевірка приступности і офіціяльна частина сходин закінчена. Гуртковий дає "розхід", і пластуни засідають на свої місця. Гуртковий писар прочитує протокол із попередніх сходин. По відчитанні протоколу є відчинена дискусія, в якій пластуни подають свої заввагн щодо прочитаного протоколу. Опісля бере слово один із пластунів. Він оповідає:

Одною з визначних постатей нашої історії є полковник Іван Богун, тому то і пластові одиниці чи табори залюбки вибирають собі його за свого патрона. Ці прикмети, якими визначався Богун є рушієм і найкращим прикладом до наслідування для пластунів. Він визначився не абияким хистом в боротьбі, політиці, а навіть у приватному житті

Іван Богун походив мабуть із шляхетного роду.Добре вихований і освічений,був одним із перших прихильників Хмельницького в його повстанні та залишився йому вірний аж до смерти.Він був сталим його дорадником і приятелем.Бере участь майже у всіх кампаніях і все,навіть в найтяжчих ситуаціях,виходить завжди завдяки свойому спритові зі своїм полком ціло.Вистачить згадати кілька епізодів з повстання,особливо критичних,щоб пізнати та взяти собі за приклад постать полковника Богуна.Найкращі приклади для нас,пластунів,будуть ці,які говорять про бистрість,обережність та скору орієнтацію нашого героя.Цікавий є епізод з бою під Берестечком.Козацькі війська,що численно були менші від польських,потерпіли поразку і мусіли відступати,переслідувані поляками .Між козаками повстала паніка.Одиноким,що в такому критичному положенні задержав рівновагу духа і швидко орієнтувався в ситуації,був полковник Іван Богун. Він спрямовує при допомозі свойого полку відступ козаків на недалекі болота,що не були стережені польськими військами.Наказує козакам скинути кожухи,вистелити ними мокляки і,так збудувавши міст,перепроваджує найперше важкі частини а опісля і піших через болота.Поляки спочатку нічого не зауважили.Вони були певні,що припруть козаків до боліт і знищать,але коли опамятались,було вже пізно.Найважніші і найкращі частини були врятовані завдяки зрівноваженню і бистроті Богуна.

Іншим разом полковник Богун боронив зі своїм полком одну твердиню і мав доручення задержати коло неї якнайдовше головні польські сили,щоб дати змогу зорганізувати в запіллі добру козацьку армію. Поляки були свідомі його завдання,а ще до того злі за ряд пакостей, які він їм вчинив передше і рішили здобути твердиню та помститись на Богунові. Було це зимою і річка,що окружала твердиню,замерзла та давала змогу полякам підступити по леді до замку,бо мости були всі знищені.Богун бачив приготування поляків,бачив скрутне становище,в якому находилася твердиня.В свойому бистрому умові зладив добрий плян.Вночі перед наступом він наказує козакам прорубати лід, а порожні місця посипати соломою,щоб вони не звертали уваги поляків.Ранком солома покрилась тонкою верствою льоду і якраз в цьому місці Богун спровокував поляків до наступу.І ось,коронна польська кіннота кинулась чвалом через лід.На середині річки лід проломився,і найкращі польські сили потонули.Ті,що остались живими,не мали вже охоти наступати,а поміч,що прийшла з запілля,розбила поляків і прогнала за межі Козацької Держави.

Ще нераз Богун виводив поляків в поле,от хоч би тоді,коли наказав козакам обернути кожухи шерстю і так налякав поляків, що козаки одержали поміч від татар.Богун все проявляв бистрість розуму,швидку орієнтацію,обережність та багато інших прикмет гідних нам,пластунам,до наслідування. Його найкращим приятелем-побратимом був полковник Данило Нечай...

Слово коротке,підчеркнені головні риси героя оповідання,змальована фабула.Решту історичних фактів доповнять собі пластуни з історичної літератури.На доповнення пластун М.каже ще кілька слів.Він читав про Богуна недавно в книжці.

Наступну точку проводить найкращий у гуртку співак.Витягає свій співаник та диктує слова пісні-думи:

Ой,Морозе,Морозенку,ти преславний козаче,
За тобою,Морозенку,вся Вкраїна плаче.
Не так тая Україна,як те горде військо,
Заплакала Морозиха,йдучи рано на місто.
"Не плач,не плач,Морозихо,не плач,не журися,
Ходи з нами,козаками,мед-вина напийся!"
/Див.вид.Б.Тищенка у Відні ч.53/.

Переспівує мельодію раз,другий,а пластуни співають за ним.Вкінці мельодія опанована,вже навіть розбились по голосам.І знова поважна точка.Проводить пластун П.,що спеціялізується в мандрівництві.Він починає:

Виряд мандрівника залежить передусім від роду мандрівки. Інакший виряд беремо літом, інакший зимою, інакший на коротку, 12-годинну прогульку, інакший на кількаденну прогульку. Найважливіше при кожній прогульці є вигідне, сильне взуття/взуття треба натягати поверх вовняних скарпет, що втягають піт/. Одежа на літні прогульки найкраще легка, спортова: короткі штани, сорочка-вітрівка. При одноденній прогульці вистане наплечник, відповідні харчі /високовартісні-багатокальорійні і малі об'ємом/, ножик, мотузок, їдунка, обов'язково підручна аптечка. При довших літніх прогульках слід брати плахти на шатра, сокирку, лопатку, сірники, годинник, польову пляшку, коци/1-2/, теплішу одежу, білля на дві зміни, карту, компас, свисток та інші речі, залежно від маршруту та цілі прогульки. Також і харчі треба взяти в більшій кількості, хіба, що десь в дорозі буде можливість їх закупити. Наплечник є найкращий з непромакальної тканини, з широкими ремінями, щоб не нагризали плечей. На випадок, коли в поземеллі не стрічається води, слід взяти польову пляшку з водою, краще не солодженою кавою або чаєм. Розуміється, аптечка є не-відлучна, а в її склад входить головно: йодина, вата, перев'язки, аспірина, амоняк та ін.

Коли прогулька відбувається в горах, треба взяти здорову линву і добре підковані черевики/берґштайґери/. Коли відбуваємо прогульку гуртом, треба взяти спільний казан до варення, а також і підручні речі як рушник, мило, щітку до зубів, одежі, черевиків, гребінь, дзеркальце і т.д. При більшій кількості учасників можна ці речі розділити відповідно на кожного, але практика виказала, що найкраще мати все своє. Обтяження наплечника при звичайних маршрутах є пересічно по 7,5 кг. на учасника,. Головно - підібрати всі речі так, щоб не носити зі собою нічого зайвого, обмежитися в уживанні до найконечніших річей /вигідна прогулька це вже не прогулька/, але, щоб і не бракувало необхідних речей. Зближається весна, а з нею час мандрівок. Кожну пластун повинен покласти собі за точку чести роздобути власними силами повний мандрівничий виряд і унезалежнитись під цим оглядом від інших. "!"

Пластуни нотують його слова, щоб могти добре запам'ятати та примінити їх в наступній своїй пластовій мандрівці, а нагод таких тепер багато. Скінчили.

Встає гуртковий. Він тому два тижні заповів, що на цих сходинах будуть змагання за першенство в'язання пластових вузлів в гуртку. Пластуни принесли зі собою відповідні шнурки. Справа зовсім легка. Гуртковий каже назву вузла, а кожний, що знає його, старається якнайшвидше й найкраще зав'язати. Гуртовий слідкує за рухами і вкінці по 10-12 вузлах оголошує мистця гуртка у в'язанні вузлів. Його першим важним завданням є допомогти своїм друзям, які ще не вправились добре у в'язанні вузлів. Наступну точку опрацював впорядник, інструктор картознавства. Він приніс зі собою карту, компас та свої записки. Розкладає їх на столі та починає переходити основний матеріял картознавства. Хто знає вже цей матеріял, помагає впорядникові, інші пригадують: /Гутірка з картографії буде подана в наступних числах "Інформатора"/.

Всі пригадали собі матеріял, який вже припав був порохом часу. Пора кінчати. Не тільки початок сходин, але і кінець показує тонність гуртка.

В актуаліях обговорюється прикраса домівки, міжгурткові змагання, гуртковий заробіток і багато багато інших гурткових справ.

Вже все готове. Гуртковий прочитує плян наступних сходин і розподілює поодинокі точки пластунам до опрацювання. Опісля коротка збірка в лаві, поздоров, і пластуни розходяться, а гуртковий і впорядник обговорюють ще коротко справи гуртка .

Більш-менш в цей спосіб повинні проходити сходини гуртка пластунів-учасників. Розуміється матеріял мусить бути поширений, а не такий скупий, як подано в примірі.

Якщо є нагода, найкраще переводити сходини на вільному повітрі, десь в ліску, серед природи, далеко від таборового гамору. Такі сходини лишають глибоку рису в душі пластуна, який провів цих дві години в колі своїх найближчих друзів.

ПОЗАОЧНИЙ КУРС ДЛЯ ВПОРЯДНИКІВ ЮНАЦЬКИХ ГУРТКІВ.

Продовженням переведених Пластовими Осередками підготовчих пластових курсів для активу юнацьких частин уважає субреферат УУПЮ позаочний курс для впорядників юнацьких гуртків. Час тривання курсу є передбачений до свята Юрія, матеріял буде подаваний в Інформаторі ч.6,7,8,9,10,11, разом коло 50 сторінок. Всіх тих, які хотіли б одержати посвідку відбутого курсу, обов'язує праця в юнацьких гуртках, як впорядників, евентуально гурткових чи їх помішників та зложення проби при кінці місяця травня, яку переведе Субреферат УУПЮ по областях.

ВПОРЯДНИК ПЛАСТОВОГО ГУРТКА.

Основою пластової праці в гуртку є самовиховання, але воно може проходити лише під умілим керівництвом того, який це перевів сам із собою. Його називаємо впорядником. Ним може бути лише пластун.

Зміст пластової праці, це пластовий виховний матеріял, який містить в собі пластове знання та виробляє пластовий характер і світогляд. Він обіймає собою все, що може і повинно цікавити українського юнака.

Впорядник - це духовий провідник пластового гуртка, це той, який є душею та серцем гуртка. Це той, що виховує пластунів у свойому гуртку та вчить їх розуміти життя, а з тим і оцінювати його із становища Пласту. Впорядник - це не "фахівець", бо такого в Пласті заступає інструктор-спеціяліст, це не "теоретик", бо він має навчити лучити пластову теорію із пластовим життям, а до цього потрібно не так слів, як діл. Це не провідник гуртка, а дорадник, добрий щирий друг. Це не командант-наказник, але пластун, що знає і розуміє зміст та методу пластової праці. Впорядник пластового гуртка це найважливіший виховний пост в Пласті, бо він стає ковалем в кузні, якою є Пластовий Гурток - і він повинен бути лише добрим ковалем, тому і така велика лежить на ньому відповідальність за його працю.

ВИМОГИ ДЛЯ ВПОРЯДНИКА ПЛАСТОВОГО ГУРТКА.

/Див."Правильник Устрою Частин УУПЮ"стор.7-9./.

Звернути увагу на: здобування пластового знання та подачу його до відома членам Пластового Гуртка, на відбування зі зв'язковими та курінними спільних відправ-нарад.

ПРАВА І ОБОВ'ЯЗКИ ЧЛЕНА УУПЮ.

Суттєве у пластовій праці. Пласт, як організація самовиховна, не може перейти до денного порядку над своїм членом. Ціль Пласту це виховання пластового світогляду та характеру, тому Пласт кладе натиск на те, щоб були добрі пластуни, бо добрі гуртки та курені не мусять мати якраз найкращих пластунів. Звідси вартість пластуна залежить від його особистих вартостей тих, які їм дає пластовий характер та світогляд, тих, які виплівають із трьох головних обов'язків пластуна та із 14 точок пластового закону. Нічого отже не стоїть на перешкоді пластунові стати дійсним пластуном, де б він не був, що б він не робив, бо це все є залежним лише від нього. Кожний пластун є зобов'язаний до:

I. Праці над собою - згідно із пластовою системою самовиховання.

II. Активної співпраці у роботі цілого гуртка, яку має характеризувати: ініціятива, конкретна праця, участь в зайняттях гуртка.

III. Придержуватися та виконувати всі пластові приписи обов'язуючі в Українському Пласті та спостережені хиби зголосити своїм провідникам, а протиставитися всім закидам, що їх роблять Пластові люди злої волі. /Продовження в ч.8./.

о.сквтм.Бо-Ган.

ІСТОРІЯ УКРАЇНСЬКОГО ПЛАСТОВОГО УЛАДУ.

... Пласт наша гордість і мрія
Для Вітчини це наш труд.
/Пластовий гимн/.

Історія У.П.У.це важкий,але як же розкішний і приманчивий шлях виховної праці для дужого духового й тілесного росту української молоді,шлях устелений здійсненими бажаннями найкращих виховників юних українських поколінь.Віримо,що ця історія ввійде як одна із сторінок загальної історії України XX.століття,бо ж висліди змагань за духа української молоді увінчалися найкращими успіхами.

Організація української молоді п.н."Пласт",або пізніше Український Пластовий Улад,повстала в роках 1911-1912,як ланка змагань української нації від початків її історичного існування,до виховання молодого,здорового тілом і міцного духом нового покоління. Виникла вона отже з суто-національних українських потреб,опираючись на осягах не тільки української,але й всесвітньої педагогіки, м.ін.на взірцях англійської організації молоді "Скавтінг",що повстала в Англії завдяки генералові Бейден Повелл-ові в р.1908.й захопила скоро молодь усього світу.

Скавтові ідеали служби Богові і Батьківщині,ближнім,послуху пластовим властям,змагання до виховання міцної тілом і духом людини, виложені в т.зв."скавтовому законі" і"Основних обовязках скавта", примінили основники Пласту до суто національних українських потреб. Назву організації і її діловодів взяли із козацької традиції."Пластунами"називали запорожці тих козаків,що зручно вміли підходити ворога і звірину в степовому,чи пізніше в кубанських плавнях.Основниками Українського Пласту були д-р Олександер Тисовський/псевдо - Дрот/ і Петро Франко /оба вчителі української гімназії/ та студент університету Іван Чмола.Першу статтю про Пласт Петра Франка помістило на своїх сторінках "ДІЛО" з дня 2.грудня 1911 р.П.Франко рівночасно засновує таємний пластовий гурток зі старших учнів у Львові.В наступному році засновуються гуртки при львівській"Січі" під проводом І.Чмоли,в семінарії У.П.Т. і філії академічної гімназії. Д-р О.Тисовський организує 21.4.1912 р.пластовий гурток академічній гімназії у Львові,який стає властивим зав'язком Українського Пластового Уладу.Рівночасно в 1911 р.засновується пластова організація в Києві під проводом д-ра Анохіна.Так то українська молодь не лишилась позаду інших культурних націй світу.Вже по перших проявах пластового руху починається в нас його організаційне оформлення та опрацювання системи,відповідної до наших національних традицій та української ментальности.

Перше своє велике поширення найшов Пласт у Галичині в р.р.1912-1914,побороввши консервативні погляди власної суспільности і ворожих українству елементів.Ці роки визначили положення твердих основ пластової організації:почали відбуватись з'їзди представників пластових частин міст Галичини,бо ж Пласт обняв головно еліту шкільної молоді,створився організаційний комітет.Львів стає осередком пластової праці.Там вийшло кілька чисел першого українського журналу"Пластовий Табор",там же появилися перші пластові підручники д-ра О.Тисовського"Пласт" і П.Франка "Пластові гри й забави".

Але приходить друга половина року грози і надій - 1914. Світова війна перериває організаційну працю,одначе переконливо виправдує потребу цієї нової патріотичної виховної організації,бо багато її членів здало тоді життєвий іспит у всіх ділянках праці та боротьби за краще майбутнє України.

Свою першу фазу діяльности кінчить теж Пласт на східних областях українських земель,на Придніпрянщині.Там українська молодь виявила

свої пластові ідеали_у відділах загально-російської організації "Бой-скавтів" насичуючи свою працю новими національними елементами. Такі гуртки повстали в Бахматщині, в Києві й на Харківщині, одначе й там світова війна перервала творчий пластовий рух.

/Продовження слідує/.

ПЛАСТУН В ПОЗЕМЕЛЛІ.

Життя пластуна в поземеллі, співжиття із природою та таємна розмова з нею є головними вмілостями, які повинен кожний із нас засвоїти та які повинні увійти у глибоке нутро нашого пластового я. Перебування серед природи, а з тим разом і спорт розвиває в першій мірі наші фізичні справности: гартує наше тіло, розвиває обсерваційні змислі, виробляє самозарадність, дає можність пізнати людей, тваринний та рослинний світ пізнати свій рідний край та чужі землі, їхні звичаї та обичаї. Перебування пластуна в поземеллі вимагає рівночасно від нього надбання певних теоретичних знань, засвоєння влучних та мудрих порад "старих вовків", що має твердий нерозривний зв'язок із такими ділянками як мандрівництво, поземеллєзнавство, картознання, а разом із тим природознавство, що викликує в нас любов до всього нашого окруження.

П о з е м е л л є з н а в с т в о.

Знання поземелля в його прерізних видах є необхідністю для кожного пластуна. Але щоби вивчати поземелля треба найперше знати, як воно творилось, які форми прибрало та яких змін з того часу по сьогоднішній день зазнало. Про це, як творилось поземелля, як творилась земська кора, говорить нам теорія знаменитих географів та ґеологів Канта і Ля-Пляса. Первісний вид нашої землі - вогниста куля, яка в наслідок обниження температури почала остигати, утворюючи кругом себе шкаралущу - земську кору. З бігом часу кора починає грубшати, а й рівночасно скорчуватись /речовини в наслідок охолодження зменшують свій об'єм/. Внутрі утвореної кори/не земської кулі/в наслідок безнастанного скорчування повстає тиск, який в міру дальшого скорчування все збільшується, а вкінці доходить до своїх меж та перемагає силу ціпкости цієї кори. В наслідок цього тиску, а також тиску ґазів із нутра землі, земська кора починає змінювати свій вид. Творяться високі піднесення/їх називаємо горами/, западини /долини, яри/. В деяких місцях земська кора тріскає і крізь ці щілини виходить із нутра землі плинна лява /ці явища називаємо вульканами/. В наслідок охолодження скроплюється вся водна пара, яка окружала землю, і у виді дощу спадає на її поверхню. Вона, змагаючи до вирівнання свойого стану, наповняє ці западини. Так утворюються океани, моря, озера та ріки. Рівночасно починають свою розкладову роботу різні атмосферичні та природні чинники. Активний кисень жадібно лучиться із металями та неметалями, що входять в склад земської кори, утворюючи на її поверхні тонку верству оксиду. Вода, що спливає їіз гір в долини, забирає зі собою дрібні частини земської кори/шутер, пісок, оксиди/та наносить їх на нижче положені місця. Ця зрівнююча та руйнуюча робота води змагає до вигладження - вирівняння земської кори і сьогодні. Внутрі земської кори творяться великі збірники води/підземні озера/, які підмивають поверхню земської кори і спричинюють те, що вона в цих підмитих до крайности місцях западається. Ці рухи називаємо тектонічними.

В щілини земської кори напливає вода, яка в зимі замерзає/поширює свій об'єм/ і рівночасно роштискає - побільшує ці щілини. Щілини ці з року в рік побільшуються, а вкінці зовсім розпадаються, ділячи гору чи скелю на дрібніші частини. Так повстають нові щілини, туди напливає знову вода, зимою вона знову замерзає... і так з великих та могутніх скель творяться звалища каменюк, шутру, піску, які вода забирає із собою на доли.

ІНФОРМАТОР
ДЛЯ ЧАСТИН
У.У.П.Ю.

СОЮЗ УКРАЇНСЬКИХ ПЛАСТУНІВ ЕМІҐРАНТІВ
КОМАНДА СУПЕ

Видає Субреферат УУПЮ на правах рукопису.

Адреса: Субреферат УУПЮ - Міттенвальд /Карвендель/ Єґеркасерне V/55.

Ціна числа: 1 н.м.

Ч. 7/2 1.III.1947. Рік II.

ПЛАСТУНОМ ЗОВУТЬ МЕНЕ!

Довкруги мене кипить життя і я в ньому не можу остатись позаду. Життя це змаг - не хвилини моменту але довгих літ. Життя - це шлях до завтрішніх днів, аж до вловимої години. Життя - це прийнята засада думки та дії, а не доривочність праці та різноманітність оцінки.

Життя - це хід до мети, а не принада, чар і вигода.

Пластун, це той, що, прийнявши пластовий закон та зложивши пластове пречечення, живе так, як у ньому говориться, прямує туди, до чого кличе його Пласт, і поступає згідно з основами Пласту.

Пластун, це не "касти" член, але змагун у житті, котрий, прийнявши певні засади, хоче не лише їм служити, але через них стати кращим громадянином своєї нації.

Пластун, це не той, що пишається пластовим одностроєм, відзначеннями, діловодством, але той, котрого світогляд та характер носять в собі пластові питоменности.

Пластун, це той, що "добрим пластовим ділом" будує свій шлях, прикрашує його красою та з радістю проходить ним.

Пластун, це той, що іде вибраним шляхом, байдуже чи багато з ним, чи може він одинокий, бо пластуном став він, у першу чергу для себе самого, щоб перемогти себе "злого", а зміцнити себе "доброго".

Пластуном не є ще той, що так себе зве, або, що роздобувши пластовий однострій, ходить в ньому або пластує, але стає ним щойно той, котрий постановляє жити та діяти згідно із засадами Пласту та остає їм вірний впродовж цілого свого життя.

Пластун стає пластуном не лише для Пласту, але для життя і в житті він здійснює свої завдання, що випливають із його світогляду, світогляду українця-пластуна.

СВЯТО ВЕСНИ ТА ДЖЕМБОРІ.

При кінці червня ц.р. відбудеться свято "Весни", а в серпні "Джемборі". Пластові частини повинні відповідно до них підготовитися - а підготовляться, якщо повністю опанують пластові вмілости теоретично та практично, якщо матимуть гуртксву самодіяльність та творчість, якщо зуміють бути бистрими, вправними, відважними, зарадними, якщо стануть пластунами.

ПЛАСТОВІ ІНСТРУКТОРИ.

Одною із добрих прикмет Пластового Уладу це самовистачальність, яка полягає на тому, що пластова організація ніколи не числить на поміч із зовні, ніколи не розраховує у своїй пластовій праці на непластунів.

Із цього випливає теж потреба звернути пластунам увагу на підготовку до всіх ділянок та вишколення добрих інструкторів-фахівців. Таборові заняття зокрема вимагають добрих інструкторів. До пластових таборів треба в першу чергу інструкторів до пластування та спорту.

ПЛАСТОВА СИСТЕМА САМОВИХОВАННЯ.

Як я розумію пластові обов'язки і що до них вчисляю у зв'язку із пластовою системою самовиховання та Пластовим Законом.

/Відповідь прислана пластуном-учасником І-го Пл.Куріня ім.І.Богуна/.

Вступаючи до Пласту, я свідомо це робив і знаючи провідну ідею Пласту, я знав, що ті обов'язки, які на мене наложить Пласт, не будуть якимись надзвичайними вимогами, а противно вони будуть неначе вказівником і гартом моєї душі, щоб зробити з мене свідомого і загартованого українця, який би все був готовий стати на заклик батьківщини. До обов'язків, які наложив на мене Пласт я вчисляю в першу чергу три головні обов'язки пластуна. Ті три головні обов'язки є фундаментом цілої пластової структури.

І пластун, який точно зрозуміє ці короткі але так змістовні точки і буде по їх вказівкам вести своє життя, то можна бути певним, що він буде добрим громадянином. Крім трьох пластових обов'язків маємо ще 14. точок Пластового Закону, які також мають великий вплив на пластове самовиховання. Вони є неначе стінами пластової структури і в цих 14 точках містяться всі добрі прикмети солідного здисциплінованого юнака.

Знаю по собі: перед вступом до Пласту я мав дві погані звички: говорити неправду та лінуватися кожної роботи, яку б на мене хтонебудь наложив. По вступі до Пласту я на превеликий жаль спостеріг, що словність і пильність це одні з найважніших точок закону. Рад не рад я постановив відзвичаюватись від своїх налогів. Тяжко це приходилось мені, але вже по двох місяцях я спостеріг у своїм щоденнику, що я вже не "буяю" налогово, але завдяки руханці, на яку я все рано пів до сьомої мусів ходити, я поволі відзвичаївся від пізніх вставань і всяких інших налогів, які плекають лінивство.

Тому я вважаю, що пластове самовиховання полягає головно на пластовім законі і хто добре зрозуміє його і почне ним керуватись, то з такого юнака напевно виросте добрий громадянин.

ПАСТУХ РОБЕРТ ГІНДМАРШ.

/Передрук "Український Пластун" ч.1. Зальцбург, 1946, стор.4/.

Перед багатьома літами, в північній Англії бушував страшний розбійник, який убивав багато людей. Завдяки пластовій справності одного пастушка, його зловили і повісили.

Одного разу ішов Роберт зі своєю чередою додому. Ідучи дебрами і ярами, побачив він волоцюгу, який сів відпочивати.

ОБСЕРВАЦІЯ: Переходячи, хлопець зауважив, дивні цвяхи в підошвах його черевиків. Він не задержався, як то інші роблять, тільки одним поглядом ока схопив все, не звертаючи на себе уваги того чоловіка.

ВИСНОВКИ: Коли відійшов 5 миль від того місця і зближався додому, побачив, натовп людей, зібраних коло хати, в якій знайдено замордовану стару жінку. Кидали підозріння на трьох циганів, які також волочились в околиці і грабували грозячи кожному смертю, якби хто повідомив поліцію. Хлопець, прислухуючись всім тим оповіданням, побачив нараз дивні сліди стіп в городі коло хатки з відбитками цв'яхів, які бачив в того чоловіка в яру. Відразу блиснула в нього думка, той чоловік мусить мати щось спільного з убивством.

ЛИЦАРСКІСТЬ. Дух лицарськости обізвався в душі хлопця проти вбивника безборонної жінки.

ВІДВАГА: Хоч знав, що приятелі вбивника можуть його вбити за донос, відсунув свої страхи і звернув увагу поліції на сліди стіп в городі. Сказав її, де може знайти того чоловіка. Розбійник віддалився тоді непомічений ніким крім малого хлопця і уважав себе безпечним. Цілком не думав, що хлопець може спровадити поліцію.

СИЛА І ЗДОРОВ'Я: Хлопець був сильний,скоро перейшов ту дорогу, і без труду зловили розбійника.Після доходження його засудили на повішання.Пізніше тіло повісили на пострах іншим людям коло місця злочину.

М'ЯГКІСТЬ СЕРЦЯ:Коли Роберт побачив тіло розбійника на шибениці, йому зробилось жаль,що став причиною смерти чоловіка.

ВРЯТОВАННЯ ЖИТТЯ: Але його покликали до урядника,який похвалив його за велику прислугу для тамошнього населення.Неодному може,він врятував життя через звільнення в краю від так небезпечного розбійника.

ОБОВ'ЯЗОК:Сповнив він обов'язок хоч це було для нього дуже небезпечне і прикре.В цей спосіб Роберт виконав пластовий обов'язок, хоч ніколи цього не вчився.

ПРИКЛАД:Виказався знанням всіх пластових прикмет і став прикладом для інших.

ІЗ ЖИТТЯ ПЛАСТОВИХ ГУРТКІВ.

П'ятий Пластовий Курінь ім.сотника Федя Черника,Третій Гурток "Вовк" свято в річницю перших сходин гуртка/подав один із "Вовків"/.

Дня 5.2.ц.р минала річниця заснування Гуртка "Вовк".Цей день Гурток вирішив вшанувати святочними сходинами.Почалася підготова до свята.Поміж усіх членів Гуртка розділено працю.Розіслано запрошення всім частинам Коша.

Врешті надійшов день свят.Один Кут Кошової Домівки замінено смерічками в ліс,серед якого стояло шатро.Перед шатром збудовано ватру/очевидно електричну/.Все це нагадувало пластовий табір серед природи.

Почали сходитися гості.Хоч їх було багато менше,як ініціятори свята сподівалися,та це не мало впливу на перебіг свята-чейже ж не для публіки робимо ці сходини.

Гуртковий споглядає на годинник.6 4.Сходини починаються.Перед ватрою стає у виструнченій дволаві гурток."На прав. глянь!"і звіт. Впорядник відкриває сходини.Писар відчитує наказ."Друзі!"Святкуєте ваше родинне свято...Ви стали пластунами,а знайте-хто раз став правдивим пластуном,цей остає ним на ціле життя-падуть слова святочного наказу,короткого,але змістовного і переконливого.

По відчитанні наказу розхід,і Гурток займає місця на пеньках. Містогуртковий черкнув сірником і ватра займається червоним"вогнем" /техніка XX.століття/.Писар читає звіт із цілорічної діяльности гуртка:Наш гурток повстав дня 5.лютня1946 р. у год.17.45 у таборі Фіссен,як Гурток бурсаків.Звідсіля теж походила і його первісна назва"Голодний Вовк"...В останніх часах Гурток доповнився трьома прихильниками і вступає у другий рік пластової праці в числі 10 юнаків.

Збірка - і перед лаву виступають згадані прихильники.Рівним голосом складають заяву-приречення.До них підходить впорядник,стиск лівої руки,і трьох нових юнаків стає в ряди Українського Пласту.

Знову наказ і перед гурток виступає 6 пластунів-учасників. Всі вони були в гуртку від початку досі,ділили з ним долю і недолю.Впорядник пришпилює їм пам'яткові відзначки:малиново-чорні щитики з виписаною датою 5.2.1946-47,

Від Кошової Команди вітав із днем народження Гуртка "Голодний Вовк" скавтмастер Б-ий.

Відспівання пісні закарпатських пластунів закінчено сходини.Члени Гуртка розходилися додому з твердим рішенням прод кувати і в другому році пластову працю,щоб осягнути ціль:вирости Україні на користь і славу.

Субреферат УУПЮ погоджується на назву Гуртка"Голодний Вовк",яку він здобув своєю невпинною працею та завзяттям.

Нехай інші Гуртки змагають так до своєї цілі,як бурсаки-пластуни з-під знамени "Голодного Вовка".

СХОДИНИ ГУРТКА ПРИХИЛЬНИЦЬ.

Гурток прихильниць"Лебідь" 2-го Пластового Куріня переводить свої сходини.Програма сходин: 1/Збірка,звіт,поздоров,відчитання протоколу,провірка приявних.2/Дещо із життя та творчості Лесі Українки. 3/Пісня "Контра спем сперо".4/Приповідка-пластова гра.5/Орієнтація в терені.Гутірка.6/Всячина.7/Закінчення,збірка,звіт,назначення слідуючих сходин,поздоров.Розхід.

Точки крім 5 переводиться в Пластовій Домівці,а 5 біля табору в часі короткої прогульки.

До точки 2.

Із творчості Лесі Українки підчеркнула впорядниця: "В поезіях Лесі Українки на тлі страшної дійсності виступають героїчні постаті борців за волю.Увага поетки зупиняється не на переможцях,а на тих,які до кінця залишаються незломними духом.

Убий-не здамся!

Всі ці риси борця за волю змалювала поетка в постаті дівчини-героїні в поезії "Грішниця".Підчас облоги рідного міста,наражуючи своє життя,молода дівчина підклала розривну кулю під замок,зайнятий ворожим військом.Вибух наступив заскоро і ранену дівчину віддали під опіку черниці,щоб потім її покарати.В своїй сповіді черниці дівчина змалювала свій вчинок і причини,які її до цього довели.У відповідь на співчуття черниці сказала:

"Не жаль мені,що молодою гину,а жаль-о лютий жаль,що пропаду даремне".

При кінці своєї сповіді виповіла такі слова:

"Ніхто не має більшої любови,як той,хто душу поклада за друзів".

Леся Українка підчеркає вірність своїй країні.Пласт старається виховати молодь на високих ідеалах,на любові до Бога та батьківщини. /перший головний обов'язок пластуна/.

Поетка каже,що жаль пропасти безслідно/9.точка пластового законукорисний/.

Ціллю кожного пластуна,це віддати для свого народу працю,всі думки та стремління,а в потребі навіть життя".

До точки 4.пластова гра "Приповідка".

Опис гри:одна пластунка виходить.Інші розділюють між собою слова якоїсь знаної приповідки.Пластунка,яка вийшла,входить до кімнати та задає кожній по черзі якесь питання,а запитана має відповісти в той спосіб,щоб вставити влучно у відповідь якесь слово із вибраної приповідки.По перепитанні всіх пластунка має відгадати приповідку.

До точки 5.Використано поданий матеріял"Пластун "ч.4 .

ЛІТЕРАТУРА ДО ПЛАСТОВИХ ПРОБ.

ДІЛЯНКА ЗДОРОВ'Я.Матеріялами до точок:Загальні відомості про будову людського тіла,загальні відомості з гігієни тіла,одягу і житла, перша допомога в легких пошкодженнях тіла із І.пластової проби.

Поглибити відомості із точки Б.2.першої пластової проби та доповнити її відомостями із плекання і перенощення хворих у нескладних захворюваннях,вміти перевести практично санітарну допомогу із ІІ.пл.проби.

Можуть послужити видання,яких вже багато появилося на терені американської та англійської зони.

Одначе на увагу заслуговує праця д-ра Софії Парфанович-Вовчук під наголовком."Наша допомога хворому".Авгсбург,1946-брошура друк. Стор.118,8-ка.ЗМІСТ: Значення першої допомоги,будова людського тіла, перші завдання догляду хворих,перша допомога при наглих захворюваннях, пов'язки,підручна аптека.

Із інших книжок появилися такі:доцент д-р М.Жук"Перша допомога". Гайденав.1946,стор.80,брошура друк,8-ка. ЗМІСТ:Перша допомога при пораненнях,нещасливих випадках та догляд хворих,перенесення хворих та поранених,запобігання пошесним хворобам.

Д-р ЮЛІЯН МОВЧАН:"Як лікувати себе та інших в наглих випадках". Мюнхен,1946,брошура,друк.Стор.48.16-ка.

Д-р Евген Ж Р'ЬКИЙ:"Людина та її гігієна"-підручник для шкіл. Ляндсгут,1946,Стор.37,брошура циклостиль.4-ка.

Маємо ще інші підручники та календарці,які містять у собі потрібний нам матеріял до вище згаданих точок до пластових проб.

ІСТОРІЯ УКРАЇНИ.

Підручники до Історії України:Д.Дорошенко:Історія України.

Статті Пластун ч.2.Княжі всі, Пластун ч.3,Військо козаччини,Пластун ч.4 Лицарі демократії/нова доба/.

До підготовки до другої пластової проби поручаємо старшим юнакам:д-р Миколи Андрусяка,доцента УВУ "Історія козаччини"/курс викладів/частин 4.Мюнхен,1946,брошура циклост.180 стор.4-ка.

Максим Славінський:Професор УГА"Історія України"-курс лекцій. Стор.174.Подєбради 1934.Брошура циклостиль 4-а.

Географія України

ГЕОГРАФІЯ УКРАЇНИ.

Підручники до географії України:Іван Тесля "Наша батьківщина". Краків,1942,Стор.179.8-ка.ЗМІСТ:Загальні відомості з географії українських земель.Описова географія.Господарство українських земель. "Географія українських і сумежних земель".Том.І.Під ред.Д-ра В.Кубійовича.Загальна географія.Львів,1938,стор.512.4-ка.

ІСТОРІЯ СУПЕ.

Симон Наріжний "Українська еміграція".Прага.1942 Розд.14."Пласт". Стор.278-289:Перші пластові організації.Розвиток українського Пласту в Чехії.СУПЕ-його завдання,склад і праця.Пласт прият.Діяльність окремих пластових організацій в Празі,Ржевницях,Берні,Братиславі. Праця еміґрантів в закарпатському Пласті.Український Пласт в Данціґу Югославії,Бельгії,Відні,Англії і Америці.Пластова праця у Франції.Співробітництво з чужими пластунами.Видавнича діяльність. Додаток:знимки.ч.ч.460,449,.641-665.

К О Н К У Р С

Субреферат УУПЮ оголошує конкурс на опрацьовання окремих ділянок або навіть поодиноких точок до пластових проб.

До першої пластової проби:А.15,22,23.

Б./є опрацьовані матеріяли,але треба би їх відповідно підібрати/.

В./є опрацьовані дуже загально-бракує докладнішого опрацьовання із практичним приміненням та відповідними рисунками/.

Г.-є лише опрацьовані загальні завваги.

До другої пластової проби:/Ті самі завваги,щодсдо першої пластової проби. Бракує до А. 1,7,8,10,11.

До третьої пластової проби:/Є опрацьовані лише завваги,брак докладнішого опрацьовання. До А.бракує:7,8,9.

Виготовлені матеріяли просяться надсилати до Субреферату УУПЮ.

ХАРИТАТИВНО-САНІТАРНА СЛУЖБА

пластунів-пластунок І.П.Г. К о р н б е р ґ.

"Корнберґ переводить голодівку"- місцеві пластуни взяли на себе обов'язок Харитативно-Санітарної Служби.Вони з успіхом зорганізували

дві лічниці,перенесли туди хворих,перевели збірку молока для дітей, день і ніч переводили біля хворих чергування.

Вчинком цим доказали вони,що вони пластунами не лише по формі, але в потребі є все готові навіть до важкої відповідальної громадської праці.

Вчинок та його бездоганне виконання заслуговує на похвалу - корнберзькі пластуни зробили велике пластове добре діло.

ЕРНЕСТ СЕТОН ТОМПСОН.

Оповідання з надзвичайно багатого життя Ернеста Сетона Томпсона, який у 86.р.свого життя досяг розцвіту своїх талантів./Помер Е.С. Томпсон 23.жовтня 1946 р.в Санта Фе/.

Дикі звірі,яких він знав.

При головнім шляху в Санта Фе,Нове Мехіко,стоїть фантастичний замок з вежами,дім великого природника книжки якого виховали три покоління американців,які свідомо відносяться до звірят.Ернест Сетон Томпсон лише кілька місяців перед смертю скінчив свою 42 книжку,образ для місцевого мистецького музею та гарно підібрану бібліотеку,що нараховує 80.000 томів.

Півсторіччя тому Сетона зачисляли до найбільш читаного автора з поміж письменників цілого світу.Тоді було продано до двох міліонів примірників його книжки "Дикі звірі,яких я знав" та інші. Це він піддав думку Р.Кіпінґові написати безсмертні "Оповідання з джунглі" і сам писав так талановито,що Лев Толстой називає його Лабо-король Корґумтавії - найкращим оповіданням про вовків,яке він колинебудь читав.

Характерним є для Сетона,що він присвятив 10 років для опрацьовання монументального наукового твору "Життя й гри звірят",з 1.500 його власними малюнками.

При згадці про Сетона уявляємо його дебелу шостифутову постать що завершена густою кучмою сивого волосся,нижче блискучі темні очі та густі короткі вуса.Він розповідає молодим товаришам його семирічної адоптованої донечки свої незрівняно цікаві оповідання про непокірного Мустанґа ,про сумний кінець Вагба,ґріґлі,червоноголову куропатку... Для кількаміліонової молоді Сетон є великим вчителем,який вчив,що життя ,любов і траґедії звірят подібні до людських...

Батьки Сетона письменника,мистця й природника походили з Шотляндії і народився він в спокійному англійському селі.Його любов до природи була наче реакцією на жорстоке поводження батька супроти своїх 10 синів.Коли котрий з синів досягав віку 21.року,то батько доручав йому рахунок витрачених на його виховання грошей.Молодий Ернест дістав рахунок на 537,50 долярів.Батько Сетона був людиною середньо-заможною,власником торговельних кораблів.Коли Ернестові було 5 років,ціла низка невдач зруйнувала маєток родини.Зберігши біля 5.000 долярів,він виїхав до Канади.Тут на фармі молодий Ернест знаходить невимовну радість від дикого життя,що буяло в безмежних лісах стейту Онтаріо.Через чотири роки родина його переїхала до Торонто.Життя в місті лише збільшило його тугу за дикою природою. Заробляючи,зібрав 90 цент.щоб купити собі книжку д-ра Росса"Птахи Канади".Тут він знайшов наукову основу для свого попереднього знання про птахи.Батько Сетона був невдоволений його студіями природи, в яких він не бачив жадної майбутности.Ернест міг займатись вивченням природи лише в своїй криївці,яку він з великими зусиллями вибудував,в Дон Велі,або коли часом гостював у нового власника фарми. Тут навчився будувати індіянське шатро Тіпі і полювати луком і стрілами/а жити молодечим індіянським життям,пізніше списанім в його відомому і найбільш улюбленому творі "Два малі дикуни"./Продовження в наступнім числі/.

П о з е м е л л є з н а в с т в о. /Продовження/.

З появою рослинного світу поверхню земської кори густо подірявили рослинні корені,пробиваючи собі серед найтвердших скель дорогу.Творились діри-нори,в які заходила вода,в зимі лід побільшував їх,розбивав на дрібні куски,а вода все зносила...

Робота та несвідома співпраця всіх тих чинників змінили первісний вигляд землі-матері.Небосяжні гострі верхи гір злагідніли,долини,яри і пропасті піднеслися.Людська рука збудувала оселі,шляхи,прорубала ліси,завела управу ріллі.Все це змінило поземелля так,що воно стало таким,яким його сьогодні бачимо.В загальному можна сміло сказати,що поземелля це земська кора враз із усім природнім та штучним покриттям.

Форми поземелля.

В основному розрізняємо два роди форм поземелля,два види нерівностей:піднесення та обниження поземелля.

Піднесення поземелля:
1/Р і в н и н и,
2/Г о р б и,
3/Г о р и.
а/ Н зькі гори,
б/ Середні гори,
в/ Високі гори -"Альпи".

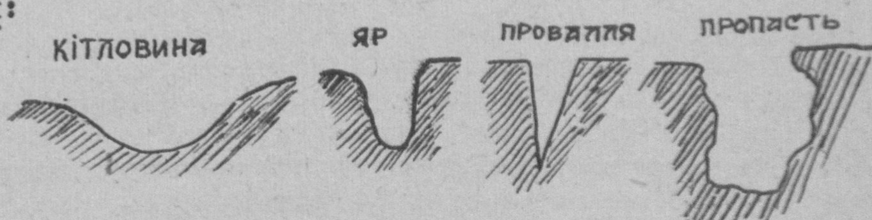
Рівнина - це така частина поземелля,яка не підноситься вище як 20 метрів понад нормальний рівень.Горби - це піднесення поземелля до 40 м.понад нормальний рівень.Вони мають різну форму,а у звязку з тим і різну назву.Гори - це піднесення поземелля від 40 м.вгору понад нормальний рівень поземелля,причому низькі гори сягають до 200 м.,середні до 1000 м.,високі від 1000 м.вгору.Цілий ряд гір цілий лянцюг називається хребтом- це видовжене знесення з масивною будовою.

Складові частини гори:
1.П і д н і ж ж я,
2.У з б і ч ч я /схил/,
3.В е р ш о к.

Місце,де сходяться два,або більше узбіч,називається сідлом гори.

Обниження поземелля:
1. Д о л и н и,
2. К і т л о в и н и,
3. Я р и,
4. П р о в а л л я,
5. П р о п а с т и.

Д о л и н а - це лагідне рівномірне рівнинне обниження поземелля. Звичайно лежить над ріками,поміж горами.

К і т л о в и н а - це найнижче місце в поземеллі.Із найнижче положеної точки в поземеллі підноситься воно у всіх напрямах.

Я р - це обниження поземелля,дуже часто тектонічного походження, або робота води,з поперечним перерізом у виді латинської букви . Яр оброслий рослинністю називається балкою.Вік кількох ярів чи балок можна порівняти,керуючись тим,що яри молодші є більш стрімкі і більше задержують форму латинської букви ,чим старі.

П р о в а л л я - це глибокий яр із стрімкими берегами у виді загостреної та видовженої латинської букви ./В Америці каніон Кольорадо/.

П р о п а с т ь - це провалля,де одна стіна,один берег щонайменше є прямовісний.

Ґрунти.

Ґрунт - це пухкий верхній шар земської кори,з якого рослинність черпає для себе корм.Будова ґрунтів відіграє важливу ролю підчас пластування/шляхи,можливість переходу,таборювання і інше/.

I. Кам'янистий ґрунт - має тверде підложжя,вимою та в негоду дуже ховзьке підчас мандрівки нищить виряд,колеса роверів і інше. Вапнякове підложжя дає при сухім порох - пил,що нищить віддихові органи,а при мокрім їдке болото,що дуже нищить виряд./спеціяльно взуття/.

2. Пісковий ґрунт - краще йти по мокрім,як по сухім піску.

3. Легка рілля/"лесовий пісок"- без огляду на погоду є найлегший до переходу.

4. Тяжка рілля "пісковий лес-чистий лес" - для переходу догідний тільки в погоду,або вимою /груда/.

5. Підмоклий ґрунт - стало або в більшості під водою,для переходу придатний тільки зимою при сильнім морозі.

Під оглядом господарським ґрунти поділяються на управні та неуправні.

У п р а в н і ґрунти - попільнякові /малоурожайні,на Україні займають північну смугу-Підляшшя,Полісся,Холмщину,Чернигівщину, північну Волинь,Посяння,Підкарпаття.Всі вони витворились на піскових і глинястих породах,що їх залишив льодовик у виді морен та зандрів/.Ч о р н о з е м н і /на Україні займають 3/4 поверхні всіх земель,витворились на шарах лесу та мають в собі багато "гумусу"-перегнилих решток тварин і рослин,що надає їм чорної краски,бо сам лес жовто-сірий/. К а ш т а н о в а т і /на Україні лежать на південь від чорноземних-Чорноморське побережжя,Крим,Передкавказзя,мають мало "гумусу"/. Г і р с ь ксі /мають дуже тонкі шари,якість їх залежить від матірної верстви,з якої повстали,часами є родючі/.

В о д и.

Своїм походженням води поділяються на ювенільні та вадозні.

Ю в е н і л ь н і води - це ті,що походять із нутра землі.Часто бувають гарячі/ґейзери/,але всі мають велике лікувальне значіння,бо є багаті мінеральні складники.

В а д о з н і води - це ті,що походять з опадів.Вони не мають мінералів.Збираються у великі,або менші підземні збірники- озера і випливають витоками,або джерелами.

Ріка та її складові.

Місце,де випливає ріка,називається витокою/витікає вода/,або джерелом.Ціла довжина ріки називається бігом,який поділяється на горішній,середній та долішній бік.Місце,де ріка вливається до другої ріки,або моря,називається гирлом.Ріка має два береги правий та лівий /їх пізнаємо так:стаємо обличчям до напряму бігу ріки- по праправій руці буде правий,а по лівій лівий берег ріки/.У м'якому ґрунті ріка вимиває глибоке корито-русло,в твердому ґрунті це русло більш плитке,береги нижчі.І в першому і в другому случаї ріка протягом довгого періоду часу вижолоблює часто досить глибокі яри /яр Дністра/.Бувають случаї,що ріка зміняє своє русло/залишає старе,а пливе новим - це часто буває внаслідок тектонічного западнення/. Старе русло називаємо старицею.Часто ріка,оминаючи різні горби чи навіть і гори,творить багато закрутів-серпентин,які називаємо кривицями,або меандрами.Якщо береги ріки дуже низьки,то підчас піднесення нормального рівня води вона виступає із свойого русла та заливає їх і цілий низько положений над ними простір.Це місце,яке заливає вода називається заплавою.При розбиванні табору чи шатер треба звернути на це увагу,бо може зайти случай,що,розбивши шатро заночуємо в нім,вночі прийде злива,ріка виллє і шатро замокне.В кожному місці ріки є найглибші місця/з правого,лівого берега чи посередині/,а лінія,яка лучить ці місця,називається фарватер.Хто вибирається на водну мандрівку,мусить про це пам'ятати,старяючись їхати по цій лінії,бо інакше осяде на мілині.Кожна ріка має свої притоки:праві і ліві. /Продовження слідує в ч.8./.